

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
(професор з науково-педагогічної роботи)
проф. Афанасьєв М. В.
№02071211

Масова комунікація та інформація

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань 06 «Журналістика»
Спеціальність 061 «Журналістика»
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітня програма Реклама та зв'язки з громадськістю, медіа-комунікації

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

базова
українська

Завідувач кафедри
управління соціальними комунікаціями

Яресько К. В.

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2018

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри управління соціальними комунікаціями

Протокол № 2 від 18.09.2018 р.

Розробник:
Сорокіна Г. В., к.соц.н., доц. кафедри управління соціальними комунікаціями

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Анотація навчальної дисципліни: розуміння природи масової комунікації, принципи створення інформації є базовою складовою у професійній діяльності майбутнього спеціаліста з комунікацій. Предметом вивчення навчальної дисципліни «Масова комунікація та інформація» є сутність масової комунікації в умовах функціонування інформаційного суспільства. Основними завданнями вивчення дисципліни є ознайомлення з основами сучасних комунікативних підходів та парадигм комунікативістики, ознайомлення з історією науки про масову комунікацію, вміння аналізувати масово-інформаційну діяльність, оволодіння навичками здійснення аналізу та оцінювання ефективності технологій масового спілкування, масовокомунікаційного впливу.

Мета навчальної дисципліни: формування компетентностей стосовно аналізу теоретичних та практичних аспектів сутності масової комунікації в інформаційному суспільстві..

Курс	1	
Семестр	1	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	32
	практичні	32
Самостійна робота	86	
Форма підсумкового контролю	іспит	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Вступ до журналістики	Основи мадіаграмотності
Філософія	Журналістська майстерність Теорія і практика медійного дискурсу

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
1	2
здатність визначати складові елементи процесу комунікації;	володіння культурою мислення, засобами узагальнення, сприйняття інформації
здатність здійснювати семіотичний, семантичний аналіз медіа текстів;	створення і критичний аналіз медіатекстів;
вміння визначати та застосовувати методи вербальної та невербальної комунікації, міжкультурної комунікації у створенні	створення та аналіз рекламних та PR-текстів з урахуванням особливостей процесу комунікації

медійного продукту;	
здатність розробляти ефективні стратегії масових комунікації в контексті впливу на масове суспільство, здатність аналізувати та визначати різні засоби і методи впливу на маси та результати (ефекти).	володіння засобами масового впливу в процесі розробки та впровадження різних типів комунікативних кампаній

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи теорії комунікації

Тема 1. Теорія комунікації в системі наук

1. Визначення масової комунікації
2. Закони і категорії теорії комунікації
3. Методи і функції теорії комунікації

Тема 2. Історичні етапи розвитку теорії комунікації

1. Генезис масових комунікацій. Комунікативні революції
2. Витоки і основні парадигми теорії комунікації
3. Технократичний підхід до вивчення комунікації.
4. Інтеракційний підхід
5. Теорії масової комунікації

Тема 3. Комунікаційний процес: моделі та складові елементи

1. Структурні моделі комунікації:
 - а) модель Аристотеля
 - б) модель Ласвела
 - в) Модель Шенона-Вівера
 - г) Циркулярна модель комунікації.
2. Головні елементи комунікаційного процесу

Тема 4. Поняття масової комунікації.

1. Поняття «маса», «масове суспільство»
2. Загальна схема процесу масової комунікації
3. Дослідження проблем масової комунікації

Тема 5. Інформація як основний елемент комунікаційних систем.

1. Визначення та властивості інформації
2. Інформація як філософська категорія
3. Специфіка оперативної інформації

Тема 6. Вербальна та невербальна комунікація

1. Особливості вербальної комунікації

2. Мовне спілкування як спосіб комунікації. Функції мови.
3. Невербальна комунікація
4. Проблеми інтерпретації невербальної комунікації

Тема 7. Неформальні комунікації

1. Чутки як соціально-психологічний феномен.
2. Класифікація чуток.
3. Механізм поширення чуток.
4. Штучно створені чутки в масовій комунікації.

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти дослідження комунікації.

Тема 8. ЗМІ як соціальний інститут

1. Специфічні риси ЗМІ як соціального інституту
2. Моделі функціонування ЗМІ
3. Процеси виробництва новинної медіа-продукції

Тема 9. Масова комунікація в умовах суспільства постмодерну

1. Загальна характеристика суспільства постмодерну.
2. Масова комунікація і гіперреальність
3. Постмодерна інтерпретація медіа
4. Нові медіа

Тема 10. Методичні особливості дослідження текстів та аудиторії масової інформації.

1. Концептуальні основи методу контент-аналізу
2. Прикладні дослідження аудиторії масової комунікації
3. Головні проблеми медіавимірів

Тема 11. Семіотика комунікації.

1. Визначення семіотики.
2. Проблема значення і знака. Типи знаків.
3. Кодування і декодування.
4. Семіотичний аналіз медіатекстів

Тема 12. Концептуальні основи впливу в масовій комунікації

1. Поняття ефективності масової комунікації
2. Ефекти комунікації
3. Види, форми і методи масового впливу.

Тема 13. Міжкультурна комунікація.

1. Поняття міжкультурної комунікації
2. Рівні та форми міжкультурної комунікації

3. ЗМІ і міжкультурна комунікація.

Тема 14. Масова комунікація в умовах глобалізованого суспільства.

1. Визначення глобалізації
2. Глобалізація і міжнародний інформаційний порядок
3. Основні тенденції світової медіа індустрії

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться у формі колоквиуму як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді комунікаційних, проведенні аналізу текстів у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки,

володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається із 3 змістовних питань, які дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни, а також 1 творчого завдання, яке визначає здатність студента до узагальнення, логічного аналізу, вміння послідовно та аргументовано висловити свою думку.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Розподіл балів за тижнями

(вказати засоби оцінювання згідно з технологічною картою)

Теми змістового модуля			Лекційні заняття	Практичні заняття	Презентація	Написання есе	Письмова контрольна робота	Усього
Змістовий модуль 1.	Тема 1	1 тиждень	0,5	2				2,5
	Тема 2	2-3 тиждень	1	4				5
	Тема 3	4 тиждень	0,5	2				2,5
	Тема 4	5 тиждень	0,5	2				2,5

	Тема 5	6 тиждень	0,5	2				2,5
	Тема 6	7 тиждень	0,5	2				2,5
	Тема 7	8 тиждень	0,5	2				2,5
Змістовий модуль 2.	Тема 8	9 тиждень	0,5	2			8	10,5
	Тема 9	10 тиждень	0,5	2				2,5
	Тема 10	11 тиждень	0,5	2				2,5
	Тема 11	12 тиждень	0,5	2				2,5
	Тема 12	13-14 тиждень	1	4				5
	Тема 13	15 тиждень	0,5	2	4			6,5
	Тема 14	16 тиждень	0,5	2		8		10,5
	Іспит							40
Усього			8	32	4	8	8	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

5.Рекомендована література

Основна

1. Брайант Д., Томпсон С. Основы воздействия СМИ. : Пер. с англ. — М.: Издательский дом "Вильямс", 2004. — 432 с.
2. Зернецька О. В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини.— К.: Освіта, 1999.
3. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации.— М.: Рефл-бук; К.: Ваклер, 2003.
4. Різун В. В. Маси.— К.: ВПЦ "Київський університет, 2003.

5. Різун В. В. Теорія масової комунікації // Електронна бібліотека Інституту журналістики (www.journ.univ.kiev.ua).
6. Різун В. В. Природа й структура комунікативного процесу // Електронна бібліотека Інституту журналістики (www.journ.univ.kiev.ua).
7. Черных А. Мир современных медиа. — М.: Издательский дом «Территория будущего», 2007. — 312 с.
8. Шендеровський К. С. Як написати успішне есе // Електронна бібліотека Інституту журналістики (www.journ.univ.kiev.ua).

Додаткова

9. Арабаджиев Д. Ю. Політичний міф як фактор розвитку сучасної політичної свідомості // <http://www.dissert.com.ua/contents/17717.html>.
10. Бокань В. Культурологія: Навч. посіб. — 3-тє вид., стереотип // http://chitalka.info/gp_10/gp_10index.htm.
11. История политических и правовых учений ... // http://chitalka.info/pr2_08/pr2_080009.htm
12. Кара-Мурза С. Г. Манипуляция сознанием.— К.: Оріяни, 2000.
13. Ольшанский Д. В. Психология масс.— СПб: Питер, 2001.
14. Проблемы онтологии и теории познания // <http://edu.meta.ua/files/rus/rom-0201.zip>.
15. Щербатых Ю. Искусство обмана.— М.: ЭКСМО-Пресс, 2001.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

<https://detector.media>

Сайт з медіаграмотності <https://ms.detector.media>

<https://ru.telekritika.ua>